

Сборник съдебна практика

ЗАКЛЮЧЕНИЕ НА ГЕНЕРАЛНИЯ АДВОКАТ
Г-ЖА Е. SHARPSTON
представено на 14 ноември 2013 година¹

Дело C-351/12

**Ochranný svaz autorský pro práva k dílům hudebním, o.s. (OSA)
срещу
Léčebné lázně Mariánské Lázně a.s.**

(Преюдициално запитване, отправено от Krajský soud v Plzni (Чешка република))

„Авторското право и сродните му права в информационното общество — Директива 2001/29/ЕО — Определение на понятието „публично разгласяване“ — Разгласяване чрез радио- или телевизионни приемници в стаи в балнеосанаториум — Непосредствено действие — Свободно предоставяне на услуги — Изключителни права, предоставени на организация за колективно управление на авторски права в държава членка“

1. Радио- и телевизионни апарати в стаите на здравно заведение, балнеосанаториум, в Чешката република дават достъп до излъчвани произведения. Съгласно Директива 2001/29² притежателите на авторското право върху такива произведения имат изключителното право да разрешават тяхното „публично разгласяване“ и могат да претендират възнаграждения за това. Организация за колективно управление на авторски права с изключителни права да сключва лицензионни споразумения и да събира такси от името на авторите на музикални произведения в Чешката република претендира такси за това публично разгласяване, извършвано от въпросния балнеосанаториум. Балнеосанаториумът оспорва това и твърди, че разглежданата услуга не е „публично разгласяване“, както и че териториалният монопол на чешката организация за колективно управление на авторски права нарушава правото на балнеосанаториума, произтичащо от разпоредбите на ЕС относно свободното предоставяне на услуги, на сключване на лицензионно споразумение с организация за колективно управление в друга държава членка — проблем, който според него се изостря от злоупотребата на чешката организация с господстващото ѝ положение на национално равнище чрез начисляването на прекомерни такси.

2. Krajský soud v Plzni (Окръжен съд Пилзен) иска да се установи дали въпросната услуга представлява „публично разгласяване“ по смисъла на Директива 2001/29, дали съответните разпоредби на тази директива са достатъчно точни и безусловни, за да се изтъкват в частноправен спор, и дали правото на ЕС допуска държава членка да има една-единствена организация за колективно управление на авторски права с изключителни права на нейна територия.

¹ — Език на оригиналния текст: английски.

² — Директива 2001/29/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 22 май 2001 година относно хармонизирането на някои аспекти на авторското право и сродните му права в информационното общество (ОВ L 167, стр. 10; Специално издание на български език, 2007 г., глава 17, том 1, стр. 230).

Релевантното право на ЕС

Авторско право и сродните му права.

3. Член 3, параграф 1 от Директива 2001/29 предвижда, че „[д]ържавите членки предоставят на авторите изключително право да разрешават или забраняват публичното разгласяване на техни произведения по жичен или безжичен път, включително предоставяне на публично разположение на техни произведения по такъв начин, че всеки [да] може да има достъп до тях от място и във време, самостоятелно избрани от него“.

4. Член 5 от Директива 2001/29 предвижда по-конкретно:

„[...]

2. Държавите членки могат да предвидят изключения или ограничения от правото на възпроизвеждане, предвидено в член 2, в следните случаи:

[...]

а) по отношение на възпроизвеждане на излъчвания, извършвани от социални заведения с нестопанска цел, болници или затвори, при условие че притежателите на права получават справедливо обезщетение.

3. Държавите членки могат да предвидят изключения или ограничения по отношение на правата, предвидени в [член 3], в следните случаи:

[...]

б) използване в полза на хора с увреждания, което е пряко свързано с увреждането и няма търговски характер, доколкото се изисква от конкретното увреждане;

[...]

5. Изключенията и ограниченията, предвидени в [параграф 3], се прилагат само в някои специални случаи, които не засягат нормалното използване на произведението или друг закрилян обект, и не засягат неоправдано законните интереси на притежателя на права“.

Свободно предоставяне на услуги

5. Член 56 и сл. ДФЕС забраняват³ всякакви ограничения на свободното предоставяне на услуги в рамките на Съюза по отношение на гражданите на държавите членки, които са се установили в държава членка, различна от тази, в която се намира лицето, за което са предназначени услугите. В член 57 ДФЕС се дава определение на услугите, като се посочва, че те „обикновено се предоставят срещу възнаграждение, доколкото не са регулирани от разпоредбите, отнасящи се до свободата на движение на стоки, капитали и хора“, и по-конкретно включват дейности „от промишлен характер“, „от търговски характер“, „на занаятчиите“ и „на свободните професии“.

3 — При определени условия, които не са релевантни в случая.

6. Тези разпоредби са приложени и пояснени *inter alia* от Директива 2006/123⁴, член 1 от която гласи:

„1. Настоящата директива установява общи разпоредби за улесняване упражняването на свободата на установяване за доставчиците на услуги и свободното движение на услуги, като същевременно се запазва високото качество на услугите.

2. Настоящата директива не се прилага относно либерализацията на услугите от общ икономически интерес, запазени за публични или частни субекти, нито относно приватизацията на публични субекти, които предоставят услуги.

3. Настоящата директива не се прилага относно премахването на монополи, предоставящи услуги, нито относно помощи, предоставяни от държави членки, които са предмет на правилата на Общността относно конкуренцията.

Настоящата директива не засяга свободата на държавите членки да определят, в съответствие с правото на Общността, какво за тях са услуги от общ икономически интерес, как се организират и финансират такива услуги, в съответствие с правилата за държавните помощи и какви специфични задължения са свързани с тях.

[...]“.

7. Член 2 гласи, *inter alia*:

„[...]“

2. Настоящата директива не се прилага спрямо следните дейности:

а) нестопански услуги от общ интерес;

[...]“.

8. Член 4, параграф 1 определя като „услуга“ „всяка стопанска дейност, извършвана от самостоятелно заето лице, обичайно осъществявана срещу възнаграждение, както е посочено в член [57 ДФЕС]“.

9. Член 16 от Директива 2006/123 по-конкретно предвижда:

„1. Държавите членки съблюдават правото на доставчиците да предоставят услуги в държава членка, различна от тази, в която са установени.

[...]Държавите членки не поставят достъпа до или упражняването на дейност по предоставянето на услуга на тяхна територия, в зависимост от изпълнението на всякакви изисквания, които не са съобразени със следните принципи:

а) Недискриминация: изискването не може да дискриминира нито пряко, нито непряко на основание националност, а по отношение на юридическите лица, с оглед на държавата членка, в която са установени;

[...]“

4 — Директива 2006/123/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 12 декември 2006 г. относно услугите на вътрешния пазар (ОВ L 376, стр. 36; Специално издание на български език, 2007 г., глава 13, том 58, стр. 50).

2. Държавите членки не могат да ограничават свободата да се предоставят услуги, в случай на доставчик, установен в друга държава членка, като налагат някое от следните изисквания:

- а) задължение доставчикът да е установен на тяхна територия;;
- б) задължение за доставчика да получи разрешение от техните компетентни органи, включително вписване в регистър или регистрация при професионална институция или сдружение на тяхна територия, освен където това е предвидено в настоящата директива или в инструмент на правото на Общността;

[...]“.

10. Съгласно член 17 обаче, член 16 не се прилага към, *inter alia*:

„1) услуги от общ икономически интерес, които се предоставят в друга държава членка [...]

[...]

11) авторско право и сродните му права [...]“.

Правилата за конкуренция, прилагани към предприятия

11. Член 102 ДФЕС предвижда по-специално:

„Забранена като несъвместима с вътрешния пазар е всяка злоупотреба от страна на едно или повече предприятия с господстващо положение в рамките на вътрешния пазар или в съществена част от него, доколкото тя може да повлияе върху търговията между държавите членки.

Такава злоупотреба в частност може да се изразява в:

- а) пряко или косвено налагане на нелоялни покупни или продажни цени или на други несправедливи условия за търговия;

[...]“.

12. Член 106 ДФЕС предвижда по-специално:

„1. В случаите на публични предприятия и на предприятия, на които държавите членки са предоставили специални или изключителни права, държавите членки нямат право нито да приемат, нито да запазят съществуването на какъвто и да е акт, който противоречи на разпоредбите, съдържащи се в Договорите, и в частност на разпоредбите, [забраняващи дискриминацията на основание гражданство или отнасящи се до конкуренцията].

2. Предприятията, които са натоварени с функцията да оказват услуги от общ икономически интерес или които имат характер на фискален монопол, се подчиняват на разпоредбите, съдържащи се в Договорите, и в частност на правилата на конкуренцията, доколкото прилагането на тези правила не пречатства юридически или фактически изпълнението на специфичните задачи, които са им възложени. Развитието на търговията не трябва да се засяга до степен, която би била в противоречие с интересите на Съюза.

[...]“.

Релевантното чешко право

13. Съгласно член 23 от Закон № 121/2000 за авторското право (наричан по-нататък „Законът за авторското право“) „радио- или телевизионно излъчване на произведения“ означава предоставянето на произведения, излъчвани по радиото или телевизията, на разположение чрез устройства, които са в състояние от техническа гледна точка да приемат радио- или телевизионни предавания. Това обаче не включва предоставянето на разположение на произведения на пациенти, на които се предоставят здравни грижи в здравни заведения⁵.

14. В съответствие с член 97, параграф 1 от Закона за авторското право организация за колективно управление е лице, оправомощено да упражнява колективно управление. По силата на член 98, параграф 6, буква с) от същия закон разрешение се предоставя на заявител, ако *inter alia* няма друго лице, което вече е оправомощено да упражнява това право по отношение на закрилян обект, а ако става въпрос за произведение — по отношение на този вид произведения. Запитващата юрисдикция посочва, че тази разпоредба установява законов монопол в Чешката република.

Факти, производство и преюдициални въпроси

15. Ochranný svaz autorský pro práva k dílům hudebním, o.s. (Организация за закрила на авторски права върху музикални произведения, наричана по-нататък „OSA“) е оправомощената колективна организация в Чешката република. Тя действа от името и на други организации за колективно управление, установени в Чешката република и в някои други държави членки.

16. Léčebné lázně Mariánské Lázně a.s. (дружество за балнеолечение в Мариенбад, наричано по-нататък „Балнеосанаториумът“) предоставя *inter alia* болнична и извънболнична помощ (превантивна, лечебна и рехабилитационна), използвайки местните природни лековити минерални извори, както и услуги по настаняване и хранене.

17. През разглеждания период (от 1 май 2008 г. до 31 декември 2009 г.) в стаите на балнеосанаториума са инсталирани телевизионни и радиоприемници, даващи достъп до управлявани от OSA произведения. Балнеосанаториумът обаче няма лицензионно споразумение с OSA. OSA претендира възнаграждение от 546 995 CZK (около 21 000 EUR), заедно с лихвите.

18. Балнеосанаториумът твърди, че попада в изключението по член 23 от Закона за авторското право. Според него тази разпоредба е в съответствие с Директива 2001/29, а ако не беше така, последната не би могла да се изтъква в частноправен съдебен спор. Освен това той твърди, че OSA злоупотребява с монополното си положение, като начислява такси, по-високи от начисляваните в съседните държави членки. Така балнеосанаториумът, чиято клиентела е международна и чиито телевизионни и радиоприемници приемат чужди предавания, бил поставен в неизгодно конкурентно положение спрямо подобни заведения в съседни държави членки.

19. Krajský soud v Plzni поставя следните преюдициални въпроси:

„(1) Трябва ли Директива 2001/29 [...] да бъде тълкувана в смисъл, че изключение, което не дава право на заплащане на възнаграждения на авторите за разгласяване на произведенията им — чрез радио- или телевизионно излъчване, приемано от

⁵ — До август 2008 г. изключението обхваща и предоставянето на разположение на произведения на лица, настанени в рамките на предоставянето на услуги по настаняване.

телевизионни или радиоприемници — сред пациентите в стаите на балнеосанаториум, осъществяващ търговска дейност, противоречи на членове 3 и 5 (член 5, параграф 2, буква д), параграф 3, буква б) и параграф 5) от тази директива?

- (2) Достатъчно безусловни и точни ли са по своето съдържание тези разпоредби на Директивата с оглед на по-горе посоченото ползване на дадено произведение, за да могат организациите за колективно управление на авторски права да се позовават на тях пред националните съдилища в рамките на частноправни спорове, в случай че съответната държава не е транспонирила правилно Директивата в националното си право?
- (3) Трябва ли член 56 и сл. [ДФЕС] и член 102 [ДФЕС] (или съответно член 16 от Директива 2006/123 [...]) да бъдат тълкувани в смисъл, че не допускат прилагането на разпоредбите от националното право, които запазват упражняването на дейността по колективно управление на авторски права на територията на съответната държава само за една-единствена организация (монополист) за колективно управление на авторски права, като по този начин не се позволява на получателите на услугите да избират свободно организации за колективно управление на авторски права от други държави — членки на Европейския съюз?“.

20. Писмени становища представят страните в главното производство, австрийското, чешкото, германското, унгарското и полското правителство, както и Европейската комисия, като всички те, с изключение на германското правителство, представят и устни становища в съдебното заседание на 26 юни 2013 г. По искане на Съда тези становища се ограничават до третия въпрос в частта относно тълкуването на член 56 ДФЕС.

Анализ

По въпрос 1

21. Основният въпрос е дали хипотезата, визирана в член 23 от Закона за авторското право (произведения, защитени с авторско право и предоставени на разположение чрез радио- или телевизионно излъчване на пациенти, на които се предоставят здравни услуги в здравно заведение), следва да се анализира както в дело SGAE⁶ (по което Съдът постановява, че разпространението на сигнал чрез телевизионни приемници от хотел до клиенти, отседнали в стаите му, представлява „публично разгласяване“) или както в дело SCF⁷ (по което Съдът постановява, че „публичното разгласяване“ не обхваща свободното излъчване на звукозаписи в частен стоматологичен кабинет в полза на пациентите, които не са упражнили активен избор в това отношение).

22. Разбира се, компетентният национален съд е този, който трябва да реши дали обстоятелствата в главното производство — което се отнася до произведения, излъчени и предоставени на разположение в стаите на балнеосанаториум — попадат в случаите на произведения, предоставени на разположение на пациенти, на които се предоставят здравни грижи в здравни заведения по смисъла на член 23 от Закона за авторското право.

6 — Решение от 7 декември 2006 г. по дело SGAE (C-306/05, Recueil, стр. I-11519, точки 32—47).

7 — Решение от 12 март 2012 г. по дело SCF (C-135/10, точки 70—102).

23. Накратко, OSA, чешкото правителство и Комисията твърдят, че разгласяването на произведение посредством телевизионен или радиоприемник в стая в балнеосанаториум съставлява публично разгласяване. Те считат, че тези обстоятелства са сходни с обстоятелствата по дело SGAE и се различават от тези по дело SCF. Балнеосанаториумът е на противоположното мнение.

24. Аз съм съгласен с OSA, чешкото правителство и Комисията.

25. Наистина по дело SCF Съдът тълкува изрече „публично разгласяване“ от член 8, параграф 2 от Директива 92/100⁸, а не от член 3, параграф 1 от Директива 2001/29. Когато го прави обаче, той се позовава до голяма степен на решенията си по дело SGAE и по дело Football Association Premier League и др.⁹, които се отнасят до член 3, параграф 1 от Директива 2001/29. Въпреки че разграничава двете разпоредби, Съдът прави това, за да подчертае още по-голямата значимост на търговския характер на действието в контекста на Директива 92/100¹⁰.

26. В тази съдебна практика Съдът установява редица критерии, частично произтичащи от тълкуването на задължителни за Съюза и/или за неговите държави членки международни договори¹¹, за определянето на това дали е налице „публично разгласяване“ по смисъла на разглежданите директиви. Тези критерии могат да се обобщят така:

27. Първо, изразът трябва да се тълкува разширително по такъв начин, че да осигури високо равнище на закрила на притежателите на авторски права¹². Второ, конкретното средство за разгласяване не е определящо; това, което има значение, е, че на публиката е осигурен достъп до въпросните произведения¹³. Трето, понятието „публичен“ включва неопределен, но сравнително голям брой потенциални зрители или слушатели и в това отношение трябва да се вземе предвид кумулативният ефект от броя на потенциалните адресати, разглеждани едновременно заедно и последователно¹⁴. Четвърто, въпросната публика трябва да бъде „нова“ публика, в смисъл да е различна от тази, към която е било насочено първоначалното разрешено излъчване (например когато предаване, предназначено за гледане в частен кръг, е показано на

8 — Директива 92/100/ЕИО на Съвета от 19 ноември 1992 година относно правото на отдаване под наем и в заем и относно някои права, сродни на авторското право в областта на интелектуалната собственост (ОВ L 346, стр. 61; Специално издание на български език, 2007 г., глава 17, том 1, стр. 120); вж. понастоящем член 8, параграф 2 от Директива 2006/115/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 12 декември 2006 година за правото на отдаване под наем и в заем, както и за някои права, свързани с авторското право в областта на интелектуалната собственост (кодифицирана версия) (ОВ L 376, стр. 28; Специално издание на български език, глава 17, том 3, стр. 14). Тази разпоредба (непроменена през 2006 г.) гласи: „Държавите членки предвиждат право, чрез което се гарантира, че ползвателят заплаща еднократно справедливо възнаграждение, ако звукозаписът се публикува с търговска цел или ако възпроизвеждането на този звукозапис се използва за излъчване по безжичен път или за каквото и да е вид публично съобщаване, както и се гарантира, че това възнаграждение се поделва между съответните изпълнители и продуценти на звукозаписи. [...]“.

9 — Решение от 4 октомври 2011 г. по съединени дела Football Association Premier League Ltd и др. (C-403/08 и C-429/08, Сборник, стр. I-9083, точки 183—207).

10 — Вж. Решение по дело SCF, посочено по-горе, точки 74, 75 и 89; Решение по дело Football Association Premier League и др., посочено по-горе, точка 188.

11 — По-специално: Международната конвенция за закрила на артистите изпълнители, продуцентите на звукозаписи и излъчващите организации, приета в Рим на 26 октомври 1961 г.; Бернската конвенция за закрила на литературните и художествените произведения (Парижки акт от 24 юли 1971 г.), изменена на 28 септември 1979 г.; Споразумението за свързаните с търговията аспекти на правата върху интелектуалната собственост, приложение 1В към Споразумението за създаване на Световната търговска организация (СТО), подписано в Маракеш на 15 април 1994 г. и одобрено с Решение 94/800/ЕО на Съвета от 22 декември 1994 г. (ОВ L 336, стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 11, том 10, стр. 3), както и Договорът на СОИС (Световна организация за интелектуална собственост) за изпълненията и звукозаписите, приет на 20 декември 1996 г. и одобрен с Решение 2000/278/ЕО на Съвета от 16 март 2000 г. (ОВ L 89, стр. 6; Специално издание на български език, 2007 г., глава 11, том 20, стр. 212).

12 — Вж. Решение по дело SGAE, посочено по-горе, точка 36; Решение по дело Football Association Premier League и др., точка 186.

13 — Вж. Решение по дело SGAE, посочено по-горе, точки 43—46; Решение по дело Football Association Premier League и др., посочено по-горе, точки 192—194; Решение по дело SCF, посочено по-горе, точка 82.

14 — Вж. Решение по дело SGAE, посочено по-горе, точки 37—39; Решение по дело SCF, посочено по-горе, точки 84—87.

голяма аудитория)¹⁵. И накрая, ако в разгласяването има доходоносен елемент (например ако привлича клиенти), това е важен знак, че то попада в обхвата не само на правото на справедливо възнаграждение по член 8 от Директива 1992/100 или 2006/115, но и на правото на публично разгласяване по член 3 от Директива 2001/29¹⁶.

28. Прилагайки тези критерии, ми се струва, че осигуряването на телевизионни и радиоприемници в стаите на балнеосанаториум, заедно със съответен сигнал, който позволява да бъдат слушани или гледани предавания, трябва да попада в обхвата на понятието „публично разгласяване“ в член 3, параграф 1 от Директива 2001/29, освен когато, при изключителни обстоятелства, един или повече от критериите не са изпълнени. По-специално, в балнеосанаториума могат да се настанят, както едновременно, така и последователно, неопределен, но сравнително голям брой хора, които могат да гледат предавания в стаите си и които представляват нова публика в смисъл, че първоначалното разрешение е за предавания към физически лица, които ги слушат или гледат в своето частно или семейно обкръжение. Освен това е трудно да се отрече, че предоставянето на радио- и телевизионни приемници в стаите има доходоносен характер за балнеосанаториума, тъй като изглежда по-вероятно тяхното наличие, а не липсата им, да привлече клиенти. Самият балнеосанаториум твърди, че е поставен в неизгодно конкурентно положение, ако от него се иска да заплаща по-високи такси от подобни заведения в съседни държави; това неизгодно положение щяло да се влоши, ако той изобщо не осигури достъп до предавания, докато конкуриращите го заведения го правят.

29. По дело SCF Съдът констатира, че релевантните критерии не са изпълнени при излъчването на звукозапис като музикален фон в присъствието на пациенти в частна стоматологична клиника. По-конкретно, пациентите на стоматолога образуват „определена група от евентуални адресати“, а не неопределена група „лица изобщо“; те са малко на брой във всеки един момент; излъчването на звукозапис като музикален фон е малко вероятно да има каквото и да било отражение върху доходите на зъболекаря, а и пациентите чуват звукозаписа, без да могат да упражнят някакъв избор в това отношение¹⁷.

30. Изглежда нито едно от тези съображения не може да се приложи към обстоятелствата в главното производство. Балнеосанаториумите обикновено имат по-широка и по-неопределена клиентела от зъболекарите (а и адвокатът на балнеосанаториума в съдебното заседание го описва като вероятно най-голямото подобно заведение в Европа), наличието на достъп до телевизионни и радиопредавания в стаите може значително да повлияе върху избора на пациента на заведение и в това отношение е вероятно възможността за избор да бъде от съществено значение.

31. Освен това телевизионните и радиоприемниците са в стаите на настанените. Те се използват за създаване на по-приятна среда в предлаганите от балнеосанаториума помещения, а не за здравното лечение на настанените. Положението очевидно е аналогично на това с гостите на хотела по дело SGAE.

32. При условията на евентуалност следва да се разгледа дали обстоятелствата в главното производство могат да попаднат в обхвата на изключенията по член 5, параграф 2, буква д) или б) от Директива 2001/29. Според мен не могат.

15 — Вж. Решение по дело SGAE, посочено по-горе, точки 40—42; Решение по дело Football Association Premier League и др., посочено по-горе, точки 197—199.

16 — Вж. Решение по дело SGAE, посочено по-горе, точка 44; Решение по дело Football Association Premier League и др., посочено по-горе, точки 204—206; Решение по дело SCF, посочено по-горе, точка 88 и сл.

17 — Вж. Решение по дело SCF, посочено по-горе, точка 95—98.

33. Член 5, параграф 2, буква д) е ирелевантен, тъй като се отнася до възможно изключение от правото на възпроизвеждане по член 2 от Директивата, а не до правото да се разрешава публично разгласяване по член 3. Предмет на главното производство е само последното. Във всеки случай член 5, параграф 2, буква д) се отнася до „социални заведения с нестопанска цел, [като например] болници или затвори“. Балнеосанаториум, който работи с цел печалба, не отговаря на това определение.

34. Член 5, параграф 3, буква б) е ограничен не само до използване с нетърговски характер, но и до такова „в полза на хора с увреждания, което е пряко свързано с увреждането [...], доколкото се изисква от конкретното увреждане“. Нищо в акта за преюдициално запитване или в представените на Съда становища не предполага каквато и да било връзка между наличието на телевизионни и радиоприемници в стаите на балнеосанаториума и някакви специфични увреждания, от които пациентите евентуално страдат.

35. Тъй като нито едно от тези изключения не може да се приложи, член 5, параграф 5, към който националният съд също препраща и който единствено ограничава обхвата на тези изключения, е ирелевантен.

36. Следователно на първия въпрос бих отговорила в смисъл, че изключение по националното законодателство, което не дава право на заплащане на възнаграждение на автори за разгласяването на произведенията им чрез телевизионни или радиоприемници сред пациенти в стаи в балнеосанаториум, осъществяващ търговска дейност, противоречи на Директива 2001/29.

По въпрос 2

37. Релевантните разпоредби на Директива 2001/29 достатъчно безусловни и точни ли са, за да могат организациите за колективно управление на авторски права да се позовават на тях пред националните съдилища, в случай че държавата членка не е транспонирала правилно Директивата в националното си право?

38. Накратко, OSA отговаря на въпроса утвърдително. Пзовавайки се на дело Küçükdeveci¹⁸, тя счита, че национален съд, сезиран с такъв спор, не следва да прилага каквито и да било разпоредби, противоречащи на член 23 от Закона за авторското право.

39. Балнеосанаториумът твърди, че съгласно критериите по дело Foster и други¹⁹ OSA е еманация на държавата: тя е подчинена на държавната власт или контрол и има специални правомощия отвъд тези, които произтичат от обичайните правила, приложими в частноправните отношения. Поради това тя следва да се приравни с държавата и не може да се позовава на действието на Директивата.

40. Чешкото правителство счита, че не става въпрос за непосредственото действие: условията за прилагане на изключението по член 23 от Закона за авторското право — излъчване в здравно заведение, и то при предоставяне на здравни грижи — не са изпълнени. Дори балнеосанаториумът да е здравно заведение по националния закон, такива грижи не се предоставят на клиентите в техните стаи.

41. Германското и унгарското правителство припомнят, че една директива не може сама по себе си да поражда задължения за частноправен субект и не може да бъде изтъквана срещу него, било то от публичен орган или от друг частноправен субект.

18 — Решение от 19 януари 2010 г. (C-555/07, Сборник, стр. I-365, точка 56).

19 — Решение от 12 юли 1990 г. (C-188/89, Recueil, стр. I-3313), точки 16—22.

42. Комисията твърди, че в ситуация като разглежданата националният съд трябва да тълкува националното право в съответствие с правото на ЕС. Фактът, че правните последици на Директивата трябва да се разглеждат по отношение на частноправен субект или във връзка с отношения между частноправни субекти, не променя това изискване.

43. Съгласен съм по същество с изтъкнатите от OSA и Комисията аргументи.

44. Първо, когато националните съдилища прилагат вътрешното законодателство, те са длъжни да го тълкуват, доколкото е възможно, с оглед на текста и целта на която и да е релевантна директива, за да се постигне преследваният от директивата резултат. Това задължение е присъщо на системата на Договора за функционирането на Европейския съюз. То дава възможност на посочените съдилища да осигурят изцяло действието на правото на ЕС, когато се произнасят по спорове в рамките на тяхната компетентност.

45. Само ако този подход не е възможен — например ако това би довело до тълкуване *contra legem* — е необходимо да се прецени дали съответна разпоредба на дадена директива има непосредствено действие и ако е така, дали това непосредствено действие може да се противопостави на страна по вътрешен спор.

46. Следователно запитващата юрисдикция, като вземе предвид цялото национално право и като приложи предвидените в него тълкувателни методи, следва да направи всичко, което попада в нейната компетентност, за да гарантира изцяло действието на Директива 2001/29 и да стигне до резултат, който съвпада с целта, преследвана с Директивата²⁰.

47. На второ място, доводът на балнеосанаториума, че OSA е еманация на държавата, ми се струва ирелевантен. Непосредственото действие на Директивата може да се противопостави на държавна институция само ако балнеосанаториумът се позове на разпоредба на Директива 2001/29, която не е въведена във вътрешното законодателство²¹. От отговора, който предлагам на първия въпрос, обаче следва, че това не е така. По-скоро изглежда, че балнеосанаториумът се позовава на тълкуване на националното законодателство, което противоречи на Директивата. В светлината на обобщената по-горе съдебна практика подобно тълкуване е недопустимо²². Във всеки случай твърдението, че OSA следва да се разглежда като еманация на държавата, изглежда доста трудно може се обоснове, тъй като целта на организациите за колективно управление е да упражняват права на частноправни субекти, а не някаква форма на държавна власт.

48. Поради тези съображения отговорът на втория въпрос следва да бъде в смисъл, че ако държава членка не е въвела правилно Директива 2001/29, национален съд, сезиран с иск за изплащане на такси за авторски права срещу частноправен субект, трябва, доколкото това е възможно, да тълкува своето вътрешно право предвид съдържанието и целта на тази директива, за да се постигне преследваният от нея резултат.

20 — Типична илюстрация за тези принципи се съдържа в Решение от 13 ноември 1990 г. по дело *Marleasing* (C-106/89, Recueil, стр. I-4135), Решение от 5 октомври 2004 г. по дело *Pfeiffer и др.* (C-397/01-C-403/01, Recueil, стр. I-8835) и Решение от 4 юли 2006 г. по дело *Adeneler и др.* (C-212/04, Recueil, стр. I-6057). За по-скорошни примери вж. Решение от 24 януари 2012 г. по дело *Dominguez* (C-282/10, точка 23 и сл., както и цитираната съдебна практика) и Решение от 5 септември 2012 г. по дело *Lopes Da Silva Jorge* (C-42/11, точка 53 и сл., както и цитираната съдебна практика).

21 — Вж. например Решение по дело *Dominguez*, посочено по-горе, точка 32 и сл., по-специално точки 38 и 39, както и цитираната съдебна практика.

22 — В точки 44—46.

По въпрос 3

49. Националният съд пита дали определени разпоредби на правото на ЕС относно свободното предоставяне на услуги и/или злоупотребата с монополно положение допускат държава членка да запази упражняването на дейността по колективно управление на авторски права на своята територия само за една-единствена организация, създавайки по този начин териториален монопол, който не позволява на получателите на услуги свободно да изберат организация за колективно управление на авторски права от друга държава членка.

По допустимостта

50. Комисията счита, че този въпрос има твърде отдалечена връзка със спора в главното производство, тъй като то се отнася до определението на понятието „публично разгласяване“. Чешкото и австрийското правителство отиват по-далеч: няма данни балнеосанаториумът да е искал сключването на договор с организация за колективно управление в друга държава членка и какъвто и да е даденият отговор, той не може има последствия за искането за заплащане на такси за авторски права. Тези правителства считат въпроса за недопустим. В съдебното заседание OSA застъпва същата позиция.

51. Не споделям мнението, че Съдът следва да откаже да отговори на този въпрос. Съгласно трайната съдебна практика само националният съд, който е сезиран със спора и трябва да поеме отговорността за последващото му съдебно решаване, може да прецени, предвид обстоятелствата по делото, както необходимостта от преюдициално запитване, така и релевантността на въпросите, които поставя на Съда. Следователно, когато поставените въпроси се отнасят до тълкуването на правото на Съюза, Съдът по принцип е длъжен да се произнесе. Само по изключение той може да откаже да се произнесе по преюдициален въпрос, когато исканото тълкуване очевидно няма никаква връзка с фактите или целта на главното производство, когато проблемът е от хипотетично естество или когато Съдът не разполага с необходимите данни от фактическа или правна страна, за да бъде полезен с отговора си²³.

52. По настоящото дело такива обстоятелства липсват. От акта за преюдициално запитване е видно, че балнеосанаториумът твърди, че OSA злоупотребява със своя законов монопол, като начислява такси, по-високи от тези, които се начисляват от организации за колективно управление на авторски права, установени в съседни държави членки. За да се произнесе по този довод, запитващата юрисдикция трябва да разгледа положението съобразно правилата на ЕС относно свободното предоставяне на услуги и относно конкуренцията, като в това отношение тя има право да поиска и да получи насоки от Съда.

По същество

53. Най-напред ще изложа позиция по отношение на злоупотребата с господстващо положение, а след това — по отношение на предоставянето на услуги.

– Злоупотреба с господстващо положение

54. По-същество запитващата юрисдикция пита дали член 102 ДФЕС забранява на държава членка да предоставя на организация за колективно управление на авторски права териториален монопол, който ограничава избора на получателите на услугите на тази организация.

23 — Като по-скорошен пример вж. Решение от 27 юни 2013 г. по дело Di Donna (C-492/11, точки 24 и 25, както и цитираната съдебна практика).

55. Както се посочва в няколко становища до Съда, законов монопол в държава членка може да съставлява господстващо положение по смисъла на член 102 ДФЕС. Създаването обаче на господстващо положение чрез предоставяне на изключителни права по смисъла на член 106, параграф 1 ДФЕС само по себе си не е несъвместимо с член 102 ДФЕС. Държава членка нарушава забраните, установени в посочените две разпоредби, единствено когато самото упражняване на предоставените изключителни права води до това разглежданото предприятие да злоупотребява с господстващото си положение или когато тези права могат да създадат положение, водещо до това предприятието да извърши подобна злоупотреба²⁴.

56. Твърдяната от балнеосанаториума злоупотреба в главното производство се изразява в това, че OSA начислява прекомерни такси при липса на конкуренция. Дали тези такси са действително прекомерни, е въпрос, по който следва да се произнесе националният съд. Ако е така (в акта за преюдициално запитване не се изразява позиция в това отношение), въз основа на своите констатации националният съд трябва да определи какви да бъдат съответните последици в контекста на главното производство. При това всяка констатация за наличие на злоупотреба с господстващо положение ще е свързана преди всичко с поведението на OSA, а не с действителността на националното законодателство, съгласно което е предоставен монополът. Това законодателство ще бъде поставено под въпрос само ако се докаже, че то е водело към извършването на такава злоупотреба от страна на OSA. Съгласен съм с Комисията и някои държави членки, според които нищо в материалите по делото не показва, че характерът на условията, при които е предоставен монополът, кара организацията за колективно управление да начислява прекалено високи такси. Компетентен да се произнесе окончателно по този въпрос, доколкото въпросът е повдигнат в главното производство, обаче е националният съд.

– Услуги

57. OSA и редица държави членки твърдят, че дейностите на организациите за колективно управление не попадат в приложното поле на разпоредбите на ЕС относно свободното предоставяне на услуги: или защото изобщо не са „услуги“, тъй като те представляват единствено колективно упражняване от притежателите на права на собствените им права, или защото са нестопански услуги от общ интерес, изключени от приложното поле на Директива 2006/123 по силата на член 2, параграф 2, буква а) от нея.

58. Не съм съгласна с това. В практиката е прието, че дейността на организациите за колективно управление следва да бъде обхваната от разпоредбите на Договора относно свободното предоставяне на услуги²⁵. Вярно е, че тези организации предоставят услуги преди всичко на членовете си (притежателите на права, от чието име събират такси). Нелогично е обаче твърдението, че макар и да е отделно юридическо лице, организацията за колективно управление е само придатък към всеки от членовете си и действа от негово или нейно име. Очевидно тези организации предоставят услуга на притежателите на авторски права, които иначе биха се затруднили да събират такси, особено при публично разгласяване на музикални произведения.

24 — Като по-скорошен пример вж. Решение от 3 март 2011 г. по дело AG2R Prévoyance (C-437/09, Сборник, стр. I-973, точки 67 и 68, както и цитираната съдебна практика).

25 — Вж. Решение от 25 октомври 1979 г. по дело Greenwich Film Production (22/79, Recueil, стр. 3275, точка 12), Решение от 2 март 1983 г. по дело GVL/Комисия (7/82, Recueil, стр. 483, точка 38) и Решение от 20 октомври 1993 г. по съединени дела Phil Collins и др. (C-92/92 и C-326/92, Recueil, стр. I-5145, точка 24).

59. Според мен това, че тези услуги не съответстват точно на някоя от категориите, изброени (неизчерпателно) в член 57 ДФЕС, или че организациите за колективно управление по принцип функционират с нестопанска цел, не може да промени положението. Тези организации задължително се нуждаят от някакво възнаграждение, дори и да е само за покриване на разходите за персонал и на административни разходи. По тази причина също ми е трудно да се съглася, че дейностите на организациите за колективно управление представляват нестопански услуги от общ интерес.

60. Освен това организациите за колективно управление предоставят услуги не само на притежатели на права, но и на потребители като балнеосанаториума²⁶. За един честен и изряден потребител, който желае да заплаща такси на притежателите на права за публичното разгласяване на техните произведения, ще бъде трудно да го направи, ако отсъства системата на лицензи за определен репертоар, предоставяни от организациите за колективно управление.

– Член 16 от Директива 2006/123

61. В изразените пред Съда позиции има почти пълно единодушие²⁷ за това, че член 16 от Директива 2006/123 не е приложим към обстоятелствата в главното производство, въпреки че има различия относно основанията за неговата неприложимост. Различията са следните: дейностите на организация за колективно управление не са „услуги“ по смисъла на член 4, параграф 1 от Директивата; те са нестопански услуги от общ интерес, изключени по член 2, параграф 2, буква а); те са услуги от общ икономически интерес, изключени от приложението на член 16 по силата на член 17, параграф 1; и/или те са изключени от приложното поле на член 16 по силата на член 17, параграф 11, който изключва авторското право и сродните му права.

62. Вече се спрях на въпроса дали дейностите на организациите за колективно управление изобщо не могат да се считат за услуги, или представляват нестопански услуги от общ интерес.

63. Струва ми се обаче, че въпросните дейности могат да се разглеждат като услуги от общ *икономически* интерес (член 17, параграф 1 от Директива 2006/123), чието определяне е задължение на държавите членки (член 1, параграф 3 от същата директива) и които по този начин изрично се изключват както от приложното поле на член 16, така и от приложното поле на Директивата по силата на член 1, параграф 2.

64. Според мен при всички случаи те трябва да бъдат изключени от приложното поле на член 16 от Директива 2006/123 (разпоредбата, относно която запитващата юрисдикция иска насоки), тъй като попадат в областта на авторското право и сродните му права, изброени в член 17, параграф 11 от същата директива. Въпреки че при буквален прочит последната разпоредба се отнася само до права, ясно е, че в действителност тя трябва да се отнася до услуги, свързани с тези права, тъй като от приложното поле на член 16 могат да бъдат изключени само услуги. Освен това член 1, параграф 3 посочва, че Директивата не се прилага относно премахването на монополи, предоставящи услуги.

– Член 56 и сл. ДФЕС

65. Това, че услугите, предоставяни от организациите за колективно управление, не са обхванати от (член 16 от) Директива 2006/123, не води до изключването им от приложението на по-общите разпоредби на член 56 и сл. ДФЕС. При това положение изглежда безспорно, че териториални монополи, ограничаващи пространството, в което организациите за колективно управление

26 — Вж. Решение от 11 декември 2008 г. по дело Kanal 5 и TV4 (C-52/07, Сборник, стр. I-9275, точка 29), както и точки 40—42 от заключението на генералния адвокат Trstenjak по същото дело.

27 — Балнеосанаториумът само накратко коментира разпоредбата във връзка с решение на чешкия конституционен съд.

могат да действат, ограничават свободата на последните по предоставяне на услуги — ограничение, забранено по принцип от тези разпоредби. Териториалните монополи също така ограничават свободата както на носителите на авторски права, така и на потребителите, на избор между доставчици на услуги.

66. Разискванията пред Съда са съсредоточени върху това дали тези ограничения могат да бъдат оправдани — дали преследват легитимна цел, съвместима с Договорите, дали са обосновани с императивни съображения от обществен интерес, дали са в състояние да гарантират постигането на преследваната цел и дали не надхвърлят необходимото за нейното постигане²⁸.

67. Всеки извод в това отношение трябва да се основава на фактическите констатации, които не попадат по принцип в компетентността на Съда в рамките на преюдициално производство. Аргументите, които бяха представени в хода както на писмената, така и на устната фаза на производството, обаче позволяват на Съда да даде на националния съд някои насоки за целите на неговата преценка.

68. По отношение на преследваната цел е трудно да се отрече, че защитата на интересите на притежателите на авторски права (и на потребителите) чрез гарантиране на справедливо и ефективно събиране и управление на авторските и лицензионните такси е легитимна цел, съвместима с Договорите. Всъщност огромната полза от организациите за колективно управление като такива не се оспорва.

69. Това, което трябва да се анализира, е дали съображенията от обществен интерес, изтъкнати в подкрепа на създаването и/или поддържането на териториални монополи за такива организации, са „императивни съображения“ в смисъл, че тези монополи са не само подходящи, но и необходими, за да се постигне целта за справедливо и ефективно събиране и управление, и не излизат извън рамките на необходимото за тази цел.

70. Мисля, че тук е полезно да се вземе предвид начинът, по който работят организациите за колективно управление, особено по отношение на музикални произведения, както е описано подробно в представените пред Съда становища.

71. Посочените организации са сдружения на притежателите на авторски права, които събират дължимите на членовете им възнаграждения по-специално за всяко публично разгласяване на произведенията на тези членове. Те правят това чрез предоставяне на лицензи на потребители, които желаят да извършат разгласяването, за определени репертоари, състоящи се от няколко музикални произведения или от произведения на няколко притежатели на авторски права. Те събират такси от притежателите на лицензи и извършват мониторинг на потребителите или на потенциалните потребители, за да се провери дали произведенията са публично разгласени и ако е така — дали потребителят притежава лиценз.

72. Организациите за колективно управление в Европейския съюз обикновено (макар и не непременно) работят (независимо дали по силата на законоустановен или на фактически монопол) на територията на една държава членка и може да бъдат задължени да приемат за член всеки притежател на авторски права, пребиваващ или установен на територията на тази държава. В такива случаи те извършват мониторинг и предоставят лицензи на потребителите в рамките на същата държава членка. Когато даден потребител желае да получи лиценз за репертоар, управляван от установена в друга държава членка организация за колективно управление, това може да стане чрез реципрочни споразумения между организациите, като всяка от тях действа от името на другата/другите в рамките на своята територия.

28 — Като скоросен пример от трайната практика на Съда вж. Решение от 18 юли 2013 г. по дело Citroën Belux (C-265/12, точка 37).

73. Доводи в подкрепа на обоснованото съществуване на монополите изтъкват OSA и всички държави членки, участващи в производството, а доводи против — балнеосанаториумът и специално Комисията.

74. В обобщените накратко основни доводи в полза на монополите се подчертава, че системата от законови териториални монополи с реципрочни споразумения за представителство: осигурява на потребителите „една-единствена организация“ в рамките на всяка държава членка, премахва несигурността относно мястото, където да се получават лицензи, и относно това какви са правата по различните лицензи; избягва раздробяването на репертоарите, при което организациите за колективно управление „подбират“ най-доходоносните притежатели на авторски права и пренебрегват малцинствени или местни културни интереси; осигурява на притежателите на права по-силни позиции при преговорите с потребители от определена територия и по този начин спомага да се избегне „надпреварата към дъното“ по отношение на равнището на лицензионните такси; позволява на държавите членки да налагат необходимите условия за управлението на организациите за колективно управление и да ги подлагат на официален надзор и контрол; намалява разходите, като се избягва дублирането на ресурси, необходими не само за управлението, но и за мониторинга на потенциални нарушители на определена територия.

75. Изложените пред Съда контрааргументи — отново съвсем накратко — са следните: не е необходима „една-единствена организация“ на национално равнище, тъй като за целия ЕС може да се създаде „платформа“, която да предоставя на разположение цялата необходима информация на всички потенциални потребители; в държави членки (като Швеция и Обединеното кралство), в които не съществува териториален монопол, нито се наблюдава раздробяване на репертоари, нито потребителите срещат затруднения при идентифицирането и получаването на лицензите, които желаят; свободният избор на доставчик на услуги, както за притежателите на права, така и за потребителите, ще доведе до ефективна конкуренция и по този начин до по-справедливи размери на възнагражденията и по-ефективното им събиране в полза на всички заинтересовани страни; не е необходим законов монопол, за да могат държавите членки да регулират ефективно колективното управление; разходите по събирането (за които е установено, че са в размер между 15 % и 20 % от таксите) на практика се увеличават при реципрочно представителство, докато една организация за събиране, установена в една държава членка, няма да има затруднения при извършването на мониторинг върху използването в други държави членки, независимо дали прави това чрез разполагане на свои собствени ресурси или чрез прибегване до тези на сътрудничаща организация за събиране, установена в тази друга държава членка; накрая, възможността за предоставяне на многотериториални лицензи ще бъде от полза не само за потребителите (като балнеосанаториума, който заявява, че е част от група, извършваща дейност в няколко държави членки), но и за притежателите на авторски права.

76. В много отношения една надлежна преценка на тези доводи налага отсъждане между две противоречащи си фактически твърдения — въпрос, който е извън компетентността на Съда в рамките на настоящото производство (може би е по-скоро въпрос от компетентността на законодателя). Ще отбележа, че в това отношение Общият съд наскоро уважи жалба срещу решение на Комисията, в което тя констатира, *inter alia*, че редица организации за колективно управление незаконно са съгласували териториалните ограничения, така че да ограничат обхвата на съответния лиценз до националната територия на всяка организация²⁹. В решението си Общият съд постановява по-специално че Комисията не е успяла да обоснове редица твърдения, подобни на тези, които тя поддържа в рамките на настоящото производство³⁰.

29 — Вж. Решение от 12 април 2013 г. по дело CISAC/Комисия (T-442/08) относно Решение на Комисията C(2008) 3435 окончателен от 16 юли 2008 г. относно производство по член 81 от Договора за ЕО и член 53 от Споразумението за ЕИП (дело COMP/C2/38.698 — CISAC).

30 — Вж. точка 146 и сл. от Решението.

Срещу това съдебно решение не е подадена жалба, а в настоящото производство Комисията признава, че не е успяла да докаже тезата си пред Общия съд. Аз обаче не извеждам каквито и да било категорични изводи от констатациите на Общия съд, направени в различно производство и при различни обстоятелства³¹, а само искам да подчертая, че когато се взема окончателно решение по основателността на законовите териториални монополи, предоставени на организации за колективно управление на авторски права, е желателно да се извърши задълбочено проучване, простиращо се отвъд това, което Съдът е компетентен да направи в настоящото производство.

77. Що се отнася до доводите, изтъкнати в настоящото производство, струва ми се, първо, че няма нищо в контрааргументите, което да поражда сериозно съмнение относно способността на законовите монополи като разглеждания да осигуряват справедливо и ефективно събиране и управление на таксите. Наистина, Комисията твърди, че се стига до дублиране на разходи, но в съдебното заседание адвокатът на OSA посочва, че при реципрочни споразумения за представителство разходите обичайно се поделят.

78. Ясният въпрос в случая е дали такива монополи са необходими и пропорционални за постигане на преследваната цел.

79. В това отношение „много може да бъде казано и от двете страни“³², но ми се струва, че в настоящото производство със становището си никоя от страните не представи пред Съда категорични доводи.

80. От една страна, мога например да приема за убедителни доводите, свързани с голямата привлекателност на идеята за „една-единствена организация“ в рамките на всяка територия, както за носителите на права, така и за потребителите; от друга страна, възможността за създаване на такава структура на равнището на ЕС изглежда правдоподобна, ако всички ограничения на свободата на предоставяне на услуги в тази област се премахнат. По никакъв начин обаче не се доказва, че втората хипотеза може да се реализира и без нормативна уредба. Също така, макар Комисията да не открива доказателства за раздробяването на репертоари или за пренебрегването на музика, която представлява интерес за малцинствени групи, в няколкото държави членки, в които в момента няма законов монопол, това не означава непременно, че такива последици на практика не са предотвратени чрез наличието на законови или фактически монополи в по-голямата част от държавите членки. И още един пример: въпреки че необходимостта от регулиране на дейността на организациите за колективно управление не изисква налагането на национални монополи, може да бъде трудно да се постигне желаната цел просто чрез прилагане по отношение на тези организации на различни национални регулаторни мерки в зависимост от държавите членки, където те упражняват дейността си.

81. Накратко, струва ми се, че въпреки основателните доводи за премахване на задължителните териториални монополи с цел спазване на забраната на Договора за ограничаване на свободното предоставяне на услуги, не се доказва, че *както* тази свобода, *така* и справедливото и ефективно събиране и управление на таксите за публичното разгласяване на музикални произведения чрез стационарни радио- и телевизионни приемници могат да бъдат постигнати без регулаторна рамка на равнището на ЕС. Моето мнение се подкрепя и от Предложението на Комисията за директива на Европейския парламент и на Съвета относно колективното управление на авторското право и сродните му права и многотериториално лицензиране на правата за

31 — Обжалваното решение по дело T-442/08 „се отнася до условията за управление на правата за публично изпълнение на музикални произведения, както и до условията за предоставяне на съответните лицензи само за използването чрез интернет, чрез спътник и чрез препредаване по кабел“ (точка 1 от Решението). Настоящото дело се отнася до публично разгласяване чрез стационарни радио- и телевизионни приемници — положение, при което териториалните аспекти могат да имат по-голямо значение.

32 — Сър Roger de Coverley, цитиран в *The Spectator*, 20 юли 1711 г.

използване онлайн на музикални произведения на вътрешния пазар. Това предложение предвижда: „Необходимо е действие на равнище на ЕС въз основа на принципа на субсидиарност (член 5, параграф 3 [ДЕС]), тъй като нормативната уредба на национално и на европейско равнище се оказва недостатъчна за решаване на проблеми“³³.

82. Поради това смятам, че по отношение на публичното разгласяване на музикални произведения чрез стационарни радио- и телевизионни приемници — при възможно създаване на приложима за целия ЕС уредба — може с пълно основание да се счита, че националните законови монополи за колективно управление на авторски права преследват легитимна цел, съвместима с Договорите, обосновани са с императивни съображения от обществен интерес, в състояние са да гарантират постигането на тази цел и не надхвърлят необходимото за нейното постигане. В това мое виждане не може да ме разколебае и обстоятелството, че в малко на брой държави членки такива монополи не съществуват. В този случай изключението не опровергава правилото. Националният съд обаче е този, който е компетентен да се произнесе по тези въпроси предвид изложените пред него факти.

Заключение

83. С оглед на всички гореизложени съображения считам, че Съдът трябва да отговори на поставените от *Krajský soud v Plzni* въпроси по следния начин:

- „1) Изключение, което не дава право на заплащане на възнаграждение на автори за разгласяването на произведенията им чрез телевизионни или радиоприемници сред пациенти в стаи на балнеосанаториум, осъществяващ търговска дейност, противоречи на разпоредбите на Директива 2001/29/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 22 май 2001 година относно хармонизирането на някои аспекти на авторското право и сродните му права в информационното общество.
- (2) Ако държава членка не е транспонирала правилно Директива 2001/29, националните съдилища са длъжни да тълкуват своето вътрешно право, доколкото това е възможно, предвид съдържанието и целта на тази директива, за да се постигне преследваният от нея резултат. При обстоятелства като тези в главното производство е без значение дали разпоредбите на Директивата са достатъчно безусловни и точни, за да може частноправен субект да ги противопостави на държавата или на приравнен на държавата орган.
- (3) Прилагането на разпоредби от националното законодателство, които запазват упражняването на дейността по колективно управление на авторски права на територията на съответната държавата членка само за една-единствена организация (монополист) за колективно управление на авторски права, като по този начин не се позволява на получателите на услуги да изберат свободно организация за колективно управление от друга държава членка, не е забранено от член 102 ДФЕС или от член 16 от Директива 2006/123/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 12 декември 2006 г. относно услугите на вътрешния пазар. Такива разпоредби се забраняват от член 56 и сл. ДФЕС само ако се установи, че те не преследват легитимна цел, съвместима с Договорите, не са обосновани с императивни съображения от обществен интерес, не са в състояние да гарантират постигането на преследваната цел или надхвърлят необходимото за нейното постигане“.

33 — СОМ(2012) 372 окончателен, понастоящем внесено за разглеждане в Европейския парламент и в Съвета; виж точка 3.2 от обяснителния меморандум. Въпреки че областта, в която е направено предложението, не е съвсем същата като разглежданата в настоящото производство, струва ми се, че необходимостта от съгласувани действия има значение и в двата случая.